

Helyreállítás Vietnamban

Az egyesült Vietnam szinte egyetlen hatalmas építkezés. Az elsősorban felépítés alatt álló épületek közül 558-at már befejeztek s átadtak rendelkezésükre. Ebben az időszakban felépült 132 ezer négyzetméter lakóterület, 13 ezer diák számára különböző iskolát, kórházat és más, társadalmi-jóléti intézményeket létesítettek.

Dél-Vietnamban több tízezer kisipari üzemet állítottak helyre és korszerűsítettek. A déli országrész talpra állításában, a termelés fejlesztésében a kisipar különleges helyet foglal el. Csupán Ho Si Min városban több mint 18 000 gép- és elektromosipari, bútorigipari, textil- és kerámiaipari kisüzemet modernizáltak. Ezzel mintegy 102 000 embernek biztosították munkát.

Megkülönböztetett figyelmet fordítanak a belső

nyersanyagforrásokra is. Ho Si Min városból északkeletre, Phu Khanh tartományban széles körű gyapottermesztési kampány bontakozott ki. A környék jelentős textiliparát kívánják így módon helyi nyersanyaggal ellátni. Ambíciózus terveket dolgoznak ki a mezőgazdasági, halászati és erdőgazdasági termelés, valamint kisipari feldolgozás jelentős mértékű növelésére is.

(VNA)

Mi a hiba?

**Építési tanácsadó:
a gazdaságos fűtés**

Minden családi ház, sőt a hétvégi házak nagy részének is fontos problémája a fűtés. Ezúttal a felvilágosítás tárgya egy igen gyakran mellékesen kezelt dolog: a kémény.

Minden kémény feladata alapvetően kettős: a tüzelés-keletkező égéstermék elvezetése a szabadba, és az égéshez szükséges levegő átvittele a tüztérre.

E feladatok teljesítéséhez a szükséges szívóhatást a külső hideg levegő és a kűrtőben levő meleg füstgázok közötti fajsúlykülönbség okozta gázáramlás hozza létre, és a kémény akkor működik jól, ha e szívóhatás a jó hatásfokú tüzeléshez szükséges mértéket eléri.

A leggyakoribb hiba, hogy a huzat nem megfelelő, a kémény nem „húz”.

Mi okozhatja a huzat elégtelenségét?

1. A kémény (kűrtő) alacsony. A magasabb füstgázoszlop felhajtó ereje nagyobb, mert nagyobb a fajsúlykülönbség. A szabályzat szerint a legkisebb magasság: 5 méter, de a tetőgerincen túl legalább 80 centimétert fel kell nyúljon.

2. Nagy a kémény áramlási ellenállása. A kűrtő belső fala minél simább legyen, mert így a korom nem tud lerakódni. A kémény keresztmetszeténél a hosszabb és rövidebb oldal aránya 1:1,5 lehet. A sarkokban korom rakódik le, ami csökkentheti a huzatot.

3. Rossz hőszigetelés a kémény falazatán. Így a füstgázok gyorsan lehűlnek, és ez huzatcsökkenést okoz. Főleg télen probléma a begyújtásnál, amikor is a kűrtő aljában papírt kell elégetni, hogy a kűrtő levegője gyorsan felmelegedjen. A füstgáz fajsúlyja 10 százalékkal nagyobb mint a levegőé, tehát a „hideg füst” lefelé áramlik. Ezért felületen, ha a kémény az épület külső falába van építve, és vékony falazatú.

4. Hamis levegőt kap a kémény. A kémény falazatán, ha repedés van, vagy vékony, akkor azon hideg külső levegő kerül be, és a falazatot is, valamint a gázokat is lehűti. Ez páralecsapódást is okozhat, ami a füstgázból kénsav- és kátránykiválást okoz. Ezek roncsolják a kéményt, és a falon átjutva foltosodás, úgynevezett „kivirágzás” jön létre. Ezért a kéményeket a tetőszinttel lefelé végig be kell vakolni. A kémény falvastagsága minimum egy fél téglaszélesség (12 cm) legyen.

5. A kémény keresztmetszete kicsi, és sok tűzhely van beiktatva. Egy tűzhelyre minimum 70 négyzetcentiméter kémény kell, és egy kéménybe legfeljebb 3 tűzhely köthető be úgy, hogy betorkollásuk egymás fölött 30–40 cm-re legyen.

6. Az időjárás (a szél, a légnyomás) nem megfelelő. A szívóhatást a vízszintes és felfelé áramló szél fokozza, a lefelé áramló és örvényes csökkeníti. Ezért a kéményeket lehetőleg a tetőgerinc közelében kell kivezetni, és a szívóhatást megfelelő fejképzéssel, védőlemezzel,

lisán szükséges belső felületi hőfok biztosítható legyen, hogy a benttartózkodás ne legyen kellemetlen, és a lakott helyiségekben télen a fűtés ne legyen gazdaságtalan.

Már már sorozatban gyártják és a kereskedelemben kaphatók az üregek téglafalé. Ezek hőszigetelő képessége jobb, mint a tömör tégláké. Felhívjuk azonban az építők, építetők, figyelmét egy nagyon fontos tényezőre: az üregek (lyukacsos) falazóteglák csak akkor töltik be rendeltetésüket, ha azokat szakszerűen falazták be. Az esetek többségében a falazat hézagainak (álló és fekvő hézagok, úgynevezett fugák) kitöltetlenségéből a falszerkezet hőszigetelő képességét lerontja, esetenként rosszabb helyzet alakul ki, mintha tömör téglából készült volna a szerkezet.

Végül soron tehát a szakszerűtlen munka következményeként — annak ellenére, hogy jó anyagot használtak fel — több lesz a fűtési költség.

*
Az Építésiügyi Minőségellenőrző Intézet szegedi állomásának munkatársai minden páros hét szombatján, 8–12 óráig ingyenes szaktanácsadással állnak a magánépítkezők rendelkezésére. Cím: Szeged, Deák Ferenc u. 5.

Családi események

Horváth Mária Teréziának Zoltán, Török Antalnak és László Erzsébetnek Tímea, Dohányics Jánosnak és Tóth Éva Margitnak Éva Henriett, Sztjánok Auréliának és Bozso Gyöngyi Teréziának Gyöngyi, Mészáros József Mihályának és Szabó Klárának Beáta, Molnár Károlynak és Balogh Mária Emőkének Szabolcs, Fodor Imrénének és Csizsár Jolánának Gábor, Tóth Zoltánnak és Papp Imrénének Zsolt, Kispéter Imrénének és Kiss Etelkának Renáta, Miklós Mihályának és Flaisz Agnes Katalinnak Tamás, Rostás Józsefnek és Györgye Rozáliának István, Bálint Dezsőnek és Szerencsés-Fekete Juliannának Rudolf, Deme Józsefnek és Kanász-Nagy Evának László József, Nagy Márkának és Farkas Máriaának Norbert, Takács Ferenc Jánosnak és Albel Angyalika Annának Ferenc Andor, Farkas Sándornak és Tim Ilona Máriaának Sándor Zsolt, Sütő Sándornak és Beszenyi Emmának Attila, Németh Lászlónak és Nagyvárad Erzsébetnek Mónika Erzsébet, Ambrus Tibor Bélának és Nyitrai Agnesnek Ádám Tibor, Szabados Istvánnak és Szécsi Erzsébetnek Péter, Mukucz-Bocz Mihályának és Lajos Iónának Tibor, Dobos Erzsébetnek és Patai Editnek Magdolna, Bozókai Mátyas Istvánnak és Reinhardt Katalinnak Dóra Katalin, Blázsek István és Engli Idikónak Szilvia, Veszényi Péternek és Kovács Editnek Krisztina, Vincze Istvánnak és Révész Evának Csaba, Hidas Józsefnek és László Erzsébetnek Zoltán, Jenő Tibornak és Tajthi Aranka Viktóriának Hajnalika, Váradi István Lajosnak és Kiss Máriaának Zita, Siroclmán Józsefnek és Kolompár Szilvának Ilonka, Frigyk Lászlónak és Lovász Idikónak Borbála Ilona, Juhász Péternek és Papp Mária Magdolnának Attila, Ambrus Magdolnának és Magyar Máriaának Szilvia Angéla, Kónya Jánosnak és Tebéri Katalinnak Péter Attila, Nagy László Ferencnek és Szőke Zsuzsannának Bettina, Kovács Jánosnak és Dobos Mag-

A kétlaki ember

Vannak szürke, hétköznapi emberek, kiket nem jegyeznek piros betűkkel a brigádnaplók, kiket nem mutogatnak szívesen az érkezőknek, mert általában az ilyen emberek apró zűrökkel, zökkenőkkel élnek. A kátyú az életükhöz tartozik. De mégis valami helyhez köti őket. Az ilyen embereket megrázza, megdöbben az élet, mégis talpra állnak.

A napokban találkoztam egy alacsony, töpörödött emberrel, kinek arcán a gond barázdái néha éltető mosoly váltotta fel. Szélsőséges emberének látszott, aki borzasztóan el tud keseredni csodáltságában, teljesen más tud lenni, mint valójában, s ugyanakkor vasmarokkal ragaszkodik ahhoz, amit szeret. Péter Illés, a szegedi rendező-pályaudvar lakosa. Már huszonöt éve a vagonok, a mozdonyok szerelmese. Hozzá tartozik életéhez. Naponta hajnali háromkor kel, felül kerékpárjára, négy kilométert „karikázik”, hogy felülhessen a vonatra, és bejöhessen a városba, ugyancsak a vonatok közé. Két óra hosszat rázódik, amíg a szomszéd megéből, Petőfiállásról beér Szegedre. A távolság majdnem 50 kilométer. Időben rövidebb, de hosszban ugyanennyi az út visszafelé is. Ekkora távra bizony útbá esik a kocsmát. Nem is tagadja: „Elcsalta a feleségem egy koma, keresni kellett a vizsgatáladást. Akkoriban nagyon

sűrűn a borosüveg volt a nem Kiskunfélegyházáról? haver.” Közben rendeződött a családi ügy, talált magának megértő asszonyt. Ha hazamegy, leteszi a bakker-sapkát és nekiáll a második földmunkákban. Örömet lel a földmunkákban, a három anyakocában, az aprójószágokban. Kétlaki ember. Keveset vásárol a boltból, amit a föld terem, azért nem kelti a pénzt. Nincs is szabad ideje.

Ránézésre csetlő-botló embernek látszik. Talán a két hatalmas zseb az olajos ruháján, az húzza a földbe. A munkahelyén legalábbis így tűnik. A megélhetés kergeti ide? Olyan messziről, majd-

Amikor azt kérdezem, miért nem vállal közelebb és könnyebb munkát, hiszen ott a térség, ért is a földhöz, csak ennyit mond: „Ide vagyok szokva.” Törzsgárdatagságáért kapott jelvényt, s ezer forintot, plusz egyhavi fizetést. Mit lehet erre mondani? Ha otthagyná a vasutat, biztosan hiányozna neki valami, hajnalonként, amikor meghallaná Félégyháza felől a vonatfüttyöt, vagy a Diesel túlkölesét. Valami biztos hiányozna: a vonat, a dűbörgő, a csattogó masina, amely már huszonöt éve egy kicsit az otthona.

M. T.

Szerbek, magyarok a Csillagban

Rotbart László könyve

A népi kollégiumok hajdani folyóiratának, a régi Valóság-nak 1947. márciusi számában jelent meg Erdős László időmértékességével is ünnepélyességet sugalló költői levele volt szegedi rabtársához, Bozidar Bunjevackihoz. Így végződik:

Szerb — magyar: egy testvér. Egy ellen állt a nyakunkon, ölte le hű fiaink, hurcolta el dús aratásunk. Egy legyen az örömkünk is hát. Szabadult Dunatűnk béke hazája legyen. Ne gyűlöld a magyart. Ne feledd el régi barátod.

Az utolsó sorból könyvcím let, szerbül. Ne zaboravi druga svog. Most jelent meg szép piros kötésben, majd félezer lap terjedelemben, Újvidéken. Rotbart László írta, Erdős László egy másik Jenő rabbi istentisztelettel rabtársra. A Csillagban raboskodott vajdasági kommunisták és más baloldaliak krónikája 1941 augusztusától 1944 októberéig. A rabságtól a főlzababulástig.

A könyv végén betűrendben találjuk 752 vajdasági fogoly lexikonszerű főlzababulását. A bevezetőben meg a statisztikájukat. Közülük 563 szerb, 65 magyar, 46 zsidó, 33 ruszin, 23 szlovák, 19 horvát. Foglalkozási megoszlásuk is tanulságos. Gyári munkás és kisiparos 252, 149 földműves, 130 napszámos, 71 egyetemi vagy középiskolai diák, 49 háztartási alkalmazott, 44 kiskereskedő vagy kereskedősegéd, 28 ipari tanuló, 29 háztartásbeli.

Föltűnő a rabok névsorában a sok péterrévei magyar napszámos neve. Itt különösen erős volt a munkásmozgalom már a harmincas években. A magyar földműves szegénység földszomját a királyi Jugoszlávia nem elégitette ki. Ez ellen többször sztrájkokkal börtönökkel és munkaszolgálattal próbálták megemmisíteni. A topolyai gyűjtőtábor, a szabadkai „sárga ház”, a sátoraljaúj helyi börtön, a szegedi Csillag sem tudta azonban megőrizni az antifasiszta ellenállást.

Rotbart László a szemtanú emlékeit alapos levéltári kutatásokkal szembesítette és hitelesítette. Föltűnő az írásos anyagokat, közli hasonmásban a kivégzettek törzslapját, számos fényké-

Péter László